

Adviesraad
T.a.v. de heer Penninga
Burgemeester Boerstraat 5
2761 VP ZEVENHUIZEN

verzendsdatum

31 AUG 2016

onderwerp

Advisering Regionaal Kader
Maatschappelijke Zorg 2017-2020

ons kenmerk

U16.005667

uw kenmerk

bijlage

afdeling

Samenleving

behandeld door

Berthilde Borreman

telefoon

0180 - 330 435

Geachte mijnheer Penninga,

Op 17 mei heeft u ons uw advies gestuurd ten aanzien van het -door de gemeente Gouda, in overleg met de regiogemeenten opgestelde, concept-Regionaal Kader Maatschappelijke Zorg (RKMZ) 2017-2020, waarvoor wij u hartelijk danken.

Inmiddels is het concept-RKMZ nog aangepast, mede naar aanleiding van het advies van de GASD (Goudse Adviesraad Sociaal Domein). NB: uw reactie is daar ook 'informeel bij meegenomen'.

De vier actielijnen zijn nu iets anders weergegeven, een en ander is wat compacter geworden, meer vanuit het cliëntperspectief en het 'de trap af-principe' is beter gevisualiseerd in het actieplan.

Vervolgens heeft het college van B&W in Gouda op 28 juni ingestemd met het RKMZ en zal het RKMZ ter vaststelling worden voorgelegd aan de gemeenteraad van Gouda (waarschijnlijk in de raadsvergadering van 21 september).

Inmiddels hebben wij voor Zuidplas een lokale oplegnotitie bij het RKMZ opgesteld, waarin we (in hoofdstuk 4 van de oplegnotitie) de vier actielijnen hebben herhaald en daarbij hebben weergegeven wat in Zuidplas de stand van zaken/de bestaande invulling is op de regionaal gestelde actiepunten, of de eventuele beleidsvoornemens en ambities op die actiepunten.

Wij hebben in onze vergadering van 30 augustus jl. (het concept van de lokale oplegnotitie bij) het RKMZ 2017-2020 vastgesteld, om deze vervolgens voor advies aan u voor te leggen.

Graag willen wij met deze brief:

1. U vragen om advies op (de lokale oplegnotitie bij) het Regionaal Kader Maatschappelijke Zorg 2017-2020. Graag ontvangen wij dit advies van u op of vóór 30 september a.s.
2. U nog een korte reactie geven op uw advies van 17 mei jl. bij het eerdere concept van het RKMZ. Deze reactie treft u hieronder aan. Dit doen wij puntsgewijs, wij geven steeds één van uw kanttekeningen bij uw -positieve- advies weer en geven daar een reactie op.

Advies

De Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas adviseert positief met een aantal, zeer essentiële, kanttekeningen.

- **Algemeen**

Allereerst ondersteunt de Adviesraad het uitgangspunt om regionaal afspraken te blijven maken voor een sluitende en integrale aanpak voor mensen in een kwetsbare positie. Ook het uitgangspunt zoveel mogelijk lokaal, maar regionaal waar nodig, ondersteunen we. Het is ons echter niet geheel duidelijk wat de criteria hiervoor zijn dan wel wie bepaalt of iets regionaal of lokaal ingevuld wordt.

reactie college

In het aangepaste RKMZ is hierin al meer lijn aangebracht:

- actielijn 1 - herstel van eigen kracht (lokaal)
- actielijn 2 - lokale steunstructuur op orde (lokaal)
- actielijn 3 - adequate ambulante zorg en ondersteuning (lokaal/regionale inkoop)
- actielijn 4 - veilig vangnet voor wie dat nodig heeft (regionaal).

Hoe dan ook zijn gemeenten altijd verantwoordelijk voor 'preventief beleid'; zo veel mogelijk voorkomen dat mensen in problemen geraken/tot de doelgroep Maatschappelijke Zorg gaan behoren. Voorzieningen die te specifiek zijn om op individuele-gemeenteschaal in stand te houden, worden regionaal georganiseerd. Ook als de financiering op den duur via alle gemeenten afzonderlijk loopt (zoals opvang/BW), zullen gemeenten elkaar toch moeten blijven opzoeken om bepaalde benodigde voorzieningen gezamenlijk in stand te houden.

- **Ambities/actielijnen algemeen (tijdpad, prioritering, toetsingscriteria)**

Voorwaarde voor ons positief advies is verbetering op het aspect ketensamenwerking en de daarin beoogde optimalisatie. Overigens ontbreekt het ons aan inzicht ten aanzien van het tijdpad en prioritering voor de genoemde acties en doelstellingen vanuit de actielijnen. Graag worden wij hierover nader geïnformeerd. Hetzelfde geldt voor de toetsingscriteria om te bepalen of de resultaten behaald zijn.

reactie college

Op dit moment is er nog geen exact(e) tijdpad/prioritering aan de actielijnen/-punten aangebracht. Het RKMZ geldt voor 2017 tot en met 2020, acties zouden dus in ieder geval vóór 2020 moeten zijn ingezet en doelen uiterlijk 2020 zijn behaald.

In het Bestuurlijk Overleg Maatschappelijke Zorg is hierover afgesproken om het kader abstract te houden en daarnaast elk jaar samen met de aanbieders, cliëntorganisaties en alle gemeenten in de regio een uitvoeringsplan op te stellen met nadere afspraken over tijdpad, verantwoordelijkheden en trekkers.

- **Sociaal en informeel vangnet overbelast?**

Betreffende actielijn 2 en 3 geldt wel met name dat ook het sociale en informele vangnet goed georganiseerd moet zijn. Voor een kortere periode is het wellicht te doen, maar voor een langdurige situatie wordt het zwaar voor het informele netwerk. We zijn blij dat hier in de nota aandacht voor is, maar verzoeken u zeer nadrukkelijk hier niet een te optimistische insteek voor te kiezen. De vaak meervoudige problematiek maakt het ingewikkeld en intensief voor zowel de ketenpartners als het sociale netwerk.

reactie college

Wij nemen uw opmerkingen over het sociaal en infomeel vangnet ter harte. Ons uitgangspunt is weliswaar dat inwoners altijd eerst worden aangesproken op hun zelfredzaamheid, al dan niet met behulp van eigen netwerk en mantelzorg. Van de zelfredzaamheid mag echter nooit zoveel gevraagd worden dat inwoner/mantelzorger/netwerk hierdoor zo (over)belast worden dat het averechts werkt; dit zou overigens ook het ongewenste effect hebben dat er méér vraag komt naar zwaardere zorgvoorzieningen (voor de zorgbehoevende) en méér vraag naar zorg/ondersteuning voor de mensen uit het netwerk/de mantelzorgers.

Heeft u wellicht suggesties op welke wijze de gemeente Zuidplas concreet de overbelasting van mantelzorgers/het informele netwerk kan verminderen/voorkomen?

- **Capaciteit opvang/BW niet beperken/afremmen**

Wij dringen sterk aan om niet op voorhand de beschikbare opvangcapaciteit per doelgroep te beperken dan wel nieuwe initiatieven hiervoor te remmen. Er zijn nog wachtlijsten, de vraag neemt toe en de gehoopte effecten van actielijn 2 en 3 zijn nog niet aangetoond en bereikt. We vrezen dat anders de noodzakelijke hulp in het gedrang kan komen.

Zorgen heeft de raad derhalve over de toename naar de vraag van beschermd wonen en opvang. Dit lijkt in tegenspraak met de doelstelling van het (algemene) beleid om door preventieve inzet zwaardere zorg te voorkomen. Er worden redenen voor de toename genoemd, maar geen relatie met eventueel (in)effectief beleid ten aanzien van preventie. Wordt dit nog onderzocht?

De beschrijving van actielijn 2, voorkomen van instroom, ondersteunen wij van harte, maar geeft ook aan dat er nog veel te verbeteren valt. Nog zorgelijker vinden we de zinsnede dat er nu een wachtlijst is voor inwoners die (dringend) beschermd wonen nodig hebben.

Lokaal georiënteerde vraag Gemeente Zuidplas:

Staan er binnen de gemeente Zuidplas mensen op de wachtlijst? Hoeveel? Wat zijn de lopende acties hiervoor? Graag een antwoord op deze vragen bij uw reactie op ons advies. Gezien de wachtlijsten zijn wij benieuwd hoe de gemeente momenteel een veilig vangnet garandeert voor degene die dit nodig hebben. En kunnen we er van uitgaan dat er over enige tijd geen wachtlijsten meer zijn?

reactie college

Eén van de beoogde doelstellingen van het RKMZ is om ervoor te zorgen dat regionale voorzieningen zoals opvang en beschermd wonen beschikbaar blijven voor inwoners die dat nodig hebben. Daarnaast zal een deel van onze inwoners (waarschijnlijk in 2018) terecht kunnen in de Wet langdurige zorg.

Afbouw van opvang- en beschermd-wonen-capaciteit is overigens geen doel op zich, maar zou het resultaat moeten zijn van een beleid dat gericht is op het voorkomen van instroom en het mogelijk maken van uitstroom. Voor de korte termijn is onlangs nog besloten om de bekostiging van de tijdelijke extra opvangcapaciteit in de nachtopvang voor een jaar voort te zetten. Daarnaast start de jongerenopvang na de zomer. Van het afbouwen van (maatschappelijke) opvangcapaciteit is dus voorlopig geen sprake.

Verder is het de bedoeling om de begeleiding aan huis nog beter in te zetten/vorm te geven (o.a. is hiervoor de pilot 'Begeleid Wonen Thuis' gestart - in de gemeenten Gouda en Krimpenerwaard en een pilot 'Uitstroom, waar Zuidplas ook aan mee kan doen, in 2017 worden de pilots breder uitgezet in de regio).

Begeleiding is per definitie maatwerk. Er zijn altijd inwoners die hun leven lang een vorm van begeleiding aan huis nodig hebben, waar mogelijk in de vorm van geplande zorg, maar dat kan ook ongeplande of ongevraagde zorg zijn. Het blijft zaak om periodiek opnieuw het gesprek aan te gaan met cliënten en hun zorgaanbieders, zodat ook in de begeleiding meebewogen kan worden (op - en afschalen) al naar gelang wat de inwoner op dat moment nodig heeft.

Het Wmo-loket Gouda heeft ons het volgende doorgegeven:

Vanuit Zuidplas staan er zes mensen op de wachtlijst voor beschermd wonen.

- 1. Cliënt staat op de lijst voor wooninitiatief voor Moordrecht. Heeft indicatie vanuit Zuidplas voor begeleiding. Lopende actie vanuit Gouda: nabellen wat stand van zaken is. (Moordrecht gaat ouderinitiatief starten, geen BW, inschatting is dat deze komt te vervallen).*
- 2. Cliënt krijgt begeleiding vanuit Jeugd, Zuidplas. Lopende acties vanuit Gouda: momenteel geen. Bij plek wel navragen of huidige situatie is veranderd en of BW nog altijd aan de orde is.*
- 3. Cliënt krijgt dagbesteding vanuit Zuidplas ter overbrugging. Acties vanuit Gouda: momenteel geen.*
- 4. Cliënt gaat per 1 september beschermd wonen bij Eleos in Gouda.*
- 5. Cliënt is momenteel opgenomen voor minimaal 15 weken. Daarna benaderen optie Veerhuys van het Leger des Heils in Gouda.*
- 6. Cliënt heeft bestaande CIZ-indicatie; laatste bericht is dat hij van de wachtlijst kan en dat Zuidplas zorg biedt. Actie Gouda: uitzoeken*

- **Veiligheid**

Er wordt, terecht, veel over de situatie en positie van de cliënt gesproken. Echter in een aantal specifieke omstandigheden geldt dat het ook de veiligheid van de omgeving betreft.

Lokaal georiënteerde vraag Gemeente Zuidplas:

Erkent de gemeente het spanningsveld dat er kan ontstaan tussen het belang van de cliënt en het belang van de maatschappij/woonomgeving? En hoe weegt de gemeente dit af? En wat als deze personen op een wachtlijst staan, worden ze extra gemonitord of van ondersteuning voorzien?

reactie college

Het college erkent het spanningsveld.

In dat soort situaties worden meldingen met voorrang behandeld, is er intensief contact tussen medewerker Openbare Orde en Veiligheid en het Sociaal Team.

Overigens maakt de 'aanpak woonoverlast' ook deel uit van het in 2016 nog te ondertekenen 'convenant voorkomen huisuitzettingen'. In dit convenant is ook laatste-kans-beleid opgenomen.

- **Schuldhulpverlening**

Speciale aandacht vragen wij ook voor de problematiek van de schuldhulpverlening. Ook volgens de Adviesraad is dit een onderwerp waar nog veel te bereiken is. Wij ontvangen geregeld signalen dat personen zich niet geholpen voelen omdat ze of niet in aanmerking komen voor schuldhulpverlening of dat trajecten erg lang duren. Dit geldt ook voor de tijd tussen aanvraag en de daadwerkelijke hulp.

Lokaal georiënteerde vraag Gemeente Zuidplas:

Kunt u aangeven of dit overeenstemt met uw signalering en welke acties er lopen om dit te verbeteren?

reactie college

Wij hebben ook geluiden gehoord dat de schuldhulpverlening niet altijd als even goed toegankelijk wordt ervaren. De Collegeleden van de gemeente Zuidplas die zitting hebben in het bestuur van de GR IJsselgemeenten oefenen echter wel hun invloed uit om dit waar mogelijk te verbeteren. Overigens is de vanuit GR IJsselgemeenten aangeboden budgettraining 'omgaan met geld' voor alle inwoners vrij toegankelijk.

Verder zet het college ook in op de verbetering van informele hulp bij o.a. schulden: bij Wezijn Zuidplas kunnen inwoners uit Zuidplas terecht voor 'Raad en Daad'. Onder deze noemer zijn sinds medio 2016 het sociaal raadsliedenwerk, de formulierenbrigade en de budgetmaatjes -in samenhang- ondergebracht.

• **Toekomstige regelgeving herverdeling**

De toekomstige regelgeving, met name voor wat het vervallen van de centrumfunctie en de daarbij behorende verdeling van gelden is voor ons een zorg.

Lokaal georiënteerde vraag Gemeente Zuidplas:

Deelt u deze zorg en zo ja, wat zijn vooral de aandachtspunten in dit traject. Wat is uw zienswijze ten aanzien van verantwoordelijkheid binnen de regio en de positie van Gouda daarin? Eigenlijk zou dit duidelijk moeten zijn voordat een advies over dit convenant gegeven wordt, maar we begrijpen dat u afhankelijk bent van de landelijke wetgeving.

Wel adviseren wij u om hier nu al actief het voortouw in te nemen en het regionale overleg dan wel met specifieke Gouda op te starten. Om hoeveel cliënten per doelgroep vanuit Zuidplas gaat het, hoe kijkt de gemeente en de regio aan tegen de herverdeling? Wat blijft de rol van Gouda? Is het denkbaar dat Zuidplas zelf voorzieningen gaat verzorgen. Kortom, nu al waar mogelijk de gesprekken aangaan.

reactie college

Het is inderdaad een zorg dat de centrumgemeente Gouda voor 2017 en 2018 door de landelijke herverdeling voor vrouwenopvang veel minder middelen krijgt dan in voorgaande jaren. Voor de maatschappelijke opvang is het budget al in voorgaande jaren gekort en daar wordt nu soberder gewerkt.

Voor de vrouwenopvang geldt dat op de nieuwe situatie wordt geanticipeerd door minder opvangplekken in te kopen (afbouwregeling) en daarnaast door de ambulante trajecten regionaal in te kopen.

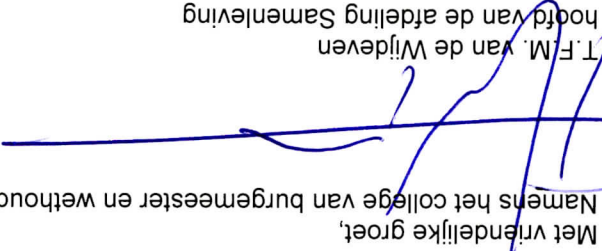
Voor wat betreft de decentralisatie van Beschermd Wonen en de opvangvoorzieningen geldt dat de gesprekken tussen Gouda en de regio gemeenten hierover al zijn opgestart. Een en ander wordt in goed overleg voorbereid en uitgevoerd. Nog in 2016 worden afspraken gemaakt over het opstellen van een overgangsplaan.

• **Convenant en tussentijdse herverdeling middelen/nadere decentralisatie**

Het convenant kent een steer van de wens (en gevoel van noodzaak) tot samenwerking. Wordt dit convenant tussentijds herzien? Dan wel volgt er een nadere afsprakenstel indien wel duidelijk is hoe de toekomst ten aanzien van centrumgemeente, herverdeling van gelden en het samenwerkingsstelsel er uitziet? We gaan er vanuit dat Adviesraden dan ook wederom hierbij betrokken worden.

reactie college
De Adviesraden zullen zeker worden betrokken bij nieuw beleid als het gaat om "de toekomst ten aanzien van centrumgemeente, herverdeling van gelden en het samenwerkingsstelsel".
Of het convenant ook wordt herzien is de vraag, omdat het wellicht tegen die tijd dat één en ander daadwerkelijk ingaat, het ook weer tijd is voor een nieuw convenant (2020-2023). Dit wordt meegenomen in het overgangspan dat Gouda en regio gemeenten samen opstellen (zie antwoord bij vorige vraag).
Wij zullen u t.z.t. op de hoogte houden of en zo ja hoe we het aanpassen van het convenant (in ieder geval pragmatisch) zullen oplossen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Berthilde Borremans, beleidsadviseur Welzijn&Zorg, via b.borremans@zuidplas.nl of via 0180 - 330 435 (ma t/m do).

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas,

T.F.M. van de Wijdeven
hoofd van de afdeling Samenleving